Závěrečná zpráva o studijní návštěvě
v rámci Programu celoživotního učení

Číslo studijní návštěvy: 190

Název studijní návštěvy: PISA tools – Tradition and Innovation Hand in Hand

Místo a země konání: Oulu, Finsko

Datum konání: 23. 2. – 27. 2. 2009

Jméno účastníka: PhDr. Jiřina Malastová

Instituce: Základní škola praktická

Funkce: ředitelka školy

Adresa instituce: Havlíčkova 269, 431 51 Klášterec nad Ohří

Telefon: 474 375 438

E-mail: jirina.malastova@seznam.cz, zvlastni_skola@iol.cz
www.zs-prakticka.cz

Obsah závěrečné zprávy:

1/ Téma studijní návštěvy, analýza problematiky, organizátor
2/ Účastníci studijní návštěvy a poznatky získané v diskuzích s nimi
3/ Navštívené školy a instituce
4/ Odborná témata studijní návštěvy a setkání s odborníky, učiteli a žáky
5/ Podrobnější analýza jednoho dne
6/ Osobní přínos – vyhodnocení
7/ Uplatnění získaných poznatků v praxi
8/ Diseminace získaných zkušeností a informací
9/ Závěr – spokojenost s poskytovanými službami hostitele, vlastní osobní přínos
10/ Přílohy

1/ **Téma studijní návštěvy, analýza problematiky, organizátor**

Téma studijní návštěvy č. 190 bylo „PISA nástroje – tradice a inovace ruku v ruce“.
Jednalo se o klíčové pracovní téma pro všechny zúčastněné a bylo všemi účastníky projednáváno, konfrontováno a přijímáno s velkým zájmem.

Hlavní projednávaná témata byla:

- evropské vzdělávací systémy
- učební plány základního vzdělávání
- rozvoj vzdělanosti společnosti
- technologie ve vzdělávání
- poradenská péče o studenty a žáky
- vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami
- PISA výzkum
- výpočetní technika ve škole
- vzdělávání učitelů
- škola a vzdělanost, kulturnost.

Organizátorem této návštěvy byl Institution Centre for Learning and Resources, Education Department of Oulu. Hlavní organizátorkou studijní návštěvy byla paní Päivi Mäki, manažerka oddělení, které chci na tomto místě vyslovit velké

poděkování za starost a péči o všechny zúčastněné, za výborně připravenou a výborně zvládnutou studijní návštěvu.

2/ **Účastníci studijní návštěvy a poznatky získané v diskuzích s nimi**

Vysílající země	**Jméno**
Velká Británie	Eileen Jones Lorna Sim Jeff Maguire
NSR	Volker Bock Ulrike Bossenmaier
Rakousko	Josefa Widmann Andrea Moser-Pacher
Španělsko	Maria Romeo
Turecko	Huseyin Topal Ahmet Tarcan
Řecko	Georgie Kapsalis Eleni Zoi-Reppas Eugenia Pierri Katarina Sousamidou
Norsko	Jan Kr. Hetterud
Belgie	Godefroid Cartuyvels Guy Selderslagh
Francie	Jeanny Prat Florence Tatry
ČR	Jiřina Malastová

Všichni účastníci absolvovali celý program studijní návštěvy, nestalo se, že by někdo chyběl. Všechna setkání a rozhovory s účastníky pro mě byly velkým přínosem. Bylo zajímavé srovnávat školské systémy, diskutovat o počtech žáků ve třídách, o možnostech studia v konkrétních zemích, o sociální situaci žáků i

studentů v různých evropských zemích. Samozřejmě se diskutovalo i o vybavenosti škol, o mzdách učitelů i ostatních pracovníků ve školství, o problémech s nepřizpůsobivými skupinami obyvatel, o sociálních podporách i sociálních programech pro děti.
Jelikož jsem speciální pedagog, nejvíce mě zajímala integrace žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, speciální péče o žáky s těžkým mentálním postižením, s kombinovanými vadami. Také vzdělávání speciálních pedagogů bylo mým prioritním zájmem.

Po prezentaci jednotlivých školských systémů zemí EU jsem došla k závěru, že školské systémy jsou více rozdílné než podobné. V České republice nejvíce úsilí věnují ředitelé škol shánění financí od zřizovatelů nebo sponzorů na vybavení škol, často i na rekonstrukce budov apod. Žák je vlastně až na druhém místě zájmu – bohužel. To mnozí kolegové nemohli pochopit, proč je tedy ředitelem školy pedagog, když vykonává vlastně práci ekonoma, právníka, sociálního pracovníka apod. a nemá tedy zástupce, který by měl ekonomické nebo právnické vzdělání a ředitel školy by se věnoval procesu vzdělávání, péči o žáky a své zaměstnance.
Péče o žáky se speciálními vzdělávacími potřebami je srovnatelná ve všech zemích kromě Turecka. Tam převládá velká chudoba, počty žáků ve třídách jsou velmi vysoké, vzdělanost velmi malá.
Ve Finsku jsem obdivovala hlavně vybavenost , především technickou – různé pojízdné zdvihy pro imobilní žáky, relaxační místnosti, zázemí pro hygienu pro imobilní žáky apod. Je prostě samozřejmostí mít patřičné vybavení. Také počet pracovníků v těchto zařízeních je mnohem vyšší než u nás. Taktéž spolupráce s rodinou je mnohem lepší. Čerpá-li rodina sociální dávky, musí plnit své povinnosti bez chyb, jinak sociální výhody ztrácí.
Ostatní účastníci studijního pobytu byli překvapeni množstvím mimoškolních i školních akcí a aktivit učitelů i žáků u nás ve škole. Také finanční ohodnocení práce učitele v naší zemi je dlouhodobě velmi nízké, když navíc každý učitel má mít vysokoškolské vzdělání. V některých zemích učitelům prvního stupně stačí středoškolské vzdělání.

3/ **Navštívené školy a instituce**

- Education Department
- Oulu International School
- North Ostrobothnian Museum
- Herukka Primary School
- Leinonpuisto Special School
- Oulu Vocational College

- Norssi Primary School
- Pikarala School
- Pohjankartano School
- Terva-Toppila Imigrants´preparatory classes
- Oulujoki Primary School
- The University of Oulu
- Department of Educational Science and Teacher Education
- Kaakkuri Comprehensive School

Na všech školách, na všech institucích jsme se vždy setkali s přátelským přijetím, vždy byli připraveni se nám věnovat, veškerá jednání probíhala v přátelské atmosféře. Vždy jsme byli přijati vedoucími pracovníky nebo řediteli. Byli jsme přijímáni s uctivostí a velkou pozorností jako účastníci evropského projektu.

4/ **Odborná témata studijní návštěvy**

a/ Evropské vzdělávací systémy – prezentace jednotlivých školských systémů zúčastněných států Velká Británie, Řecko, Německo, Česká republika, Norsko, Rakousko, Belgie, Francie, Turecko, Španělsko.
Po prezentaci jednotlivých států probíhala věcná a konkrétní diskuze na dané téma, porovnávali jsme školské systémy, vzdělávání učitelů, délku studia, délku povinné školní docházky , dělení školy na první a druhý stupeň, možnosti pokračování ve studiu po ukončení povinné školní docházky, péče o děti ve školní družině či klubu, mimoškolní aktivity žáků, základní umělecké školy, domy dětí,vysokoškolská studia.

b/ Závěrečná zpráva uvádí závěry, ke kterým jsme po mnohahodinových diskuzích dospěli. Školské systémy v jednotlivých státech Evropy jsou více rozdílné než podobné, vzdělávání učitelů je více podobné než rozdílné.

5/ **Podrobnější analýza jednoho dne**

Celý pobyt byl velmi zajímavý, ale nejlepší den pro mě, pro speciálního pedagoga, bylo úterý, kdy jsme si každý mohl vybrat podle nabídky, respektive již předem jsme uvedli prioritní zájmy a v úterý jsme je realizovali. Navštívila jsem Leinonpuisto Special School, kde jsem hovořila s ředitelkou školy, s učiteli i se žáky. Většinou jsme se názorově shodli,

velmi podobné pracovní podmínky, stejné problémy. Největší problémy nejsou s dětmi s těžkými vadami nebo s kombinací vad, ale s těmi, které mají problémy s chováním.V této škole byli soustředěni žáci s výchovnými problémy. Vyučování v praktických učebnách je také velmi podobné. Naším cílem je připravit žáky pro praktický život, aby zvládli sebeobsluhu, přípravu pokrmů, jednoduché pomocné práce např. v zahradnictví, ve stavebnictví. Stejný cíl byl zřejmý i na této škole – aby se naši absolventi uchytili na trhu práce a nebyli pouze pobírateli sociálních dávek.
Velmi otevřeně jsme hovořili o nepřizpůsobivých skupinách obyvatel i o přistěhovalcích. Shodli jsme se na tom, že v ČR nejsou tak tvrdé podmínky pro pobírání sociálních dávek jako ve Finsku.
Oceňuji vstřícnost a otevřenost ředitelky a učitelů, kteří s námi mluvili, kteří nás provedli celou školou, ukázali nám praktickou přípravu žáků – vaření a práci v dílnách.
Největší rozdíl vidím v opečovávání žáků – finské děti jsou vedeny k větší samostatnosti a zodpovědnosti , rodiče jsou si velmi dobře vědomi zodpovědnosti za chování svých dětí.

Zástupci jednotlivých zemí se shodli na tom, že všichni podporujeme integraci žáků se speciálními vzdělávacími potřebami do běžných škol a tříd. Integrovat děti plošně by ovšem bylo velkou chybou, vždy je potřeba zvážit individuální předpoklady,vhodnost integrace, přínos pro dítě apod.. Největší problémy s integrací spatřuji u dětí s mentální retardací. Naopak žáci se smyslovými vadami se většinou integrují velmi dobře, taktéž žáci imobilní.
Proto i nadále zůstává potřeba speciálních škol, které svým zaměřením vyhovují žákovým speciálním vzdělávacím potřebám. Je nutné podporovat vzdělávání učitelů, aby se naučili pracovat s dětmi s postižením, podporovat možnost pomoci asistentů u těchto žáků, možnost vypracování individuálních vzdělávacích plánů a programů apod.

6/ **Osobní přínos – vyhodnocení**

Osobní přínos studijní návštěvy vidím v několika rovinách. První rovinou je získání mnoha nových informací, především o vzdělávacích systémech žáků, studentů a učitelů, utřídění znalostí, které jsem měla a byly obohaceny o nové. Dále jsem získala informace k tomu, abych mohla srovnávat jednotlivé vzdělávací soustavy, vyhledávat další možnosti ke zlepšování vlastní řídící práce a po rozhovorech s učiteli i další metodické náměty, nové formy práce a nové pohledy na práci ve škole. Další rovinou je jistě získání mnoha nových kontaktů, které můžeme využít při práci na projektech , při odborných konzultacích nebo při tvorbě školních vzdělávacích programů.

V neposlední řadě mi pobyt na studijní návštěvě umožnil praktické využití cizího jazyka, možnost komunikace s rodilým mluvčím i s cizinci, motivoval mě k dalšímu studiu.
Také získání mnoha přátel z různých koutů Evropy není nepodstatný. Osobní kontakty, přátelství, plánování spolupráce mezi jednotlivými školami na základě osobních setkání, možnost odbourávání předsudků, získání nových poznatků a osobní zkušenosti s představiteli jiných národů i kultur, třeba i posun v názorech – to vše je pro mě velkým přínosem.

7/ **Uplatnění získaných poznatků v praxi**

- čerpání poznatků a zkušeností s prací s dětmi ze slabých sociálních skupin
- uplatnění nových poznatků při tvorbě školního vzdělávacího programu a dalších školních dokumentů
- využití marketingových informací
- možnost vyjádřit se odborně k určitým legislativním krokům s poukázáním na ostatní evropské země
- posílení osobních vztahů k žákům i zaměstnancům ve škole
- uvědomění si pracovních povinností podřízených pracovníků, jak vyžadovat plnění povinností, jak nepracovat za ně
- uvědomění si přenášení kompetencí na podřízené, vyvozovat osobní zodpovědnost každého pracovníka
- diskuze s rodiči o jejich povinnostech vůči dětem při čerpání sociálních dávek, zodpovědnost rodičů za výchovu dětí
- možnost argumentace v sociální péči o žáky s těžkým postižením

8/ **Diseminace získaných zkušeností a informací**

- předání informací ze studijní návštěvy kolegům ve své škole
- předání informací ze studijní návštěvy kolegům ředitelům v našem městě
- předání informací ze studijní návštěvy kolegům ředitelům všech speciálních škol okresu Chomutov
- prezentace návštěvy na www školy
- prezentace návštěvy na www města /zřizovatele/
- prezentace návštěvy v místním a regionálním tisku

9/ **Závěr**

Celou studijní návštěvu hodnotím jednoznačně pozitivně. Byla organizátory velmi dobře připravena, program byl bohatý, jednotlivé body programu byly provázané, mnoho setkání s odborníky, s vedením škol, s učiteli, se žáky i studenty, na všech navštívených místech byla naší skupině věnována maximální pozornost, všude byli vstřícní o ochotní.
Děkuji také Národní agentuře v Praze, i zde byla spolupráce příkladná, vždy jsem se setkala s odbornou pomocí i radou.
Mám jedinou připomínku – na základě mé vlastní zkušenosti by bylo pro účastníky lepší, aby byli alespoň dva ze stejné země. Studijní pobyt je náročný a mohli by si pomáhat.

10/ **Přílohy**

- finanční zpráva
- doklady Finanční zprávy č. 1, 2, 3 o jízdném
- doklady Finanční zprávy č. 4 – ubytování
- kopie certifikátu o účasti na studijní návštěvě
- kopie Společné závěrečné zprávy
- program studijní návštěvy
- podrobný program jednoho dne